

Spis treści

Wstęp	7
-----------------	---

Rozdział I

Kategorie tragiczności i groteski a prądy estetyczne schyłku renesansu i początków polskiego baroku	21
1. Tragizm (tragiczność) dawniej i dziś	23
1.1. Uwagi o współczesnym rozumieniu pojęcia i o jego badawczych „rekonstrukcjach” na podstawie literatury i kultury staropolskiej	23
1.2. Jezuickie poetyki sformułowane XVII wieku w Polsce o tragedii i tragiczności (różnice programowe: Maciej K. Sarbiewski a anonimowy autor <i>Poetyki praktycznej</i> — 1648)	39
2. Pojęcie groteski oraz jego relacje z pojęciami tragizmu i komizmu. Groteska w literaturze staropolskiej	52

Rozdział II

W stronę antyku grecko-rzymskiego: tragizm <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego	64
--	----

Rozdział III

Piekieło żywych czy piekieło umarłych? Pisma o gniewie Bożym i ludzkiej nieprawości	82
1. Zakres materiału i zarys problematyki	82
2. „Nie masz zaprawdę na świecie nic nad grzech straszniejszego”. Człowiek i świat: „pogróżki z nieba” a katalogi „grzechów polskich” — na podstawie wierszy i kazań okolicznościowych, traktatów dydaktycznych oraz „nowin” o klęskach zbiorowych	90
3. Piekieło na ziemi: doczesne plagi i tortury (w pieśniach, wierszowanych modlitwach, prozie nowiniarskiej i traktatach dydaktycznych)	102
4. Świat — areną kontaktów ludzi i duchów (na podstawie wybranych „wizji”, traktatów poetyckich i dydaktycznych oraz utworów <i>quasi</i> -nowiniarskich)	118

Rozdział IV

Groteskowe ujęcie świata w zapiskach i wierszach twórców tzw. Rzeczypospolitej Babińskiej	137
1. Groteska w „czarnym humorze” babińczyków	137
2. W kręgu ziemiańskich doświadczeń: irracjonalność (dziwność) zachowań ludzi, zwierząt i układów przedmiotów martwych, czyli świat „konstruowany” na nowo	148

Rozdział V

Groteska „radosna” i „straszna”. W kręgu sowizdrzańskich „fraszek”, „nowin”, „minucji”, „statutów” i opowieści peregrynacyjnych	169
1. Wprowadzenie — stan badań i uwagi metodologiczne	169
2. Różności „dziwno-straszne”, czyli piekielne moce, czary i przepowiednie w grotesce „posępnej” oraz „żartobliwej” sowizdrzałów	178
3. Groteska „radosna” (witalna). Karykatura rybałtowskiej „rzeczypospolitej”: środowiska, rodziny, kobiety	195
4. Ambivalencje znaczeń. O językowych eksperymentach sowizdrzałów	210
Zakończenie	222
Nota bibliograficzna	226
Indeks osobowy	227
Summary	235
Résumé	237